

OSCAR WILDE

Oscar Wilde se narodil v známé měšťanské rodině v Dublinu. Po matce zdědil zájem o umění, cit pro krásu a eleganci i sklony k výstřednosti; patřil ke vtipným a vyhledávaným společníkům, nevyhýbal se však skandálům a provokacím. Právě na tento charakterový rys nakonec doplatil – z ješitnosti a vzdoru se zapletl do soudního sporu, který v tehdejší době nemohl vyhrát (týkal se jeho homosexuálního milostného vztahu), a skončil ve vězení. Zemřel zlomený a opuštěný.

S jeho jménem jsou spojeny také dvě pohádkové knihy – Šťastný princ a jiné pohádky a Dům granátových jablek. Náměty jednotlivých textů nejsou vždy původní (inspiraci hledal např. u H. Ch. Andersena), zpracování je však pokaždé originální.

Slavík a růže

„Říkala, že by si se mnou zatančila, kdybych jí přinesl červené růže,“ naříkal mladý student, „jenže já nemám ani jedinou červenou růži v celé své zahradě.“

V hnízdě na cesmínovém dubu ho slyšel slavík, vzhlédl skrze listí a zvědavě čekal, co bude dál.

„V celé zahradě ani jedinou červenou růži!“ naříkal student a krásné oči se mu zalily slzami. „Ach, na jakých to maličkostech závisí štěstí! Přečetl jsem všechno, co napsali moudří lidé, pronikl jsem do všech záhad filozofie, a přece jsem v životě ztroskotal, protože nemám červenou růži.“

„Konečně opravdový milenec!“ řekl si slavík. „Noc co noc o něm zpívám, ačkoli jsem ho zatím nepoznal, noc co noc o něm vyprávím hvězdám – a teprve teď ho vidím. Vlasy má tmavé jako květy hyacintu a rty rudé jako ta růže, po které touží; ale vášní mu pobledla tvář, že je jako ze slonoviny, a na čelo mu vtiskl pečeť žal.“

- ✓ Kde žila a jak vypadala rodina, v níž se narodila Subha?
- ✓ Proč byla Subha rodiči považována za přítěž, či dokonce za důkaz vlastní neschopnosti?
- ✓ Jak na svoji situaci Subha reagovala? Jaké měla vztahy s ostatními? Kde hledala útočiště?
- ✓ Popište dívčin vzhled. Čemu je věnována největší pozornost?
- ✓ Uveďte výrazné jazykové prostředky textu.

Subha (dokončení)

Povídka z Indie vypráví o dívce, která se narodila němá, a kvůli tomu byla považována za přítěž svých rodičů.

- ✓ Připomeňte si dívčin vzhled a jednání.

3.

Také mezi tvory vyššího druhu si Subha našla jednoho přítele. Je však těžké uhadnout, jaký byl přesně jejich vztah, neboť to byl tvor obdařený řečí, takže jejich způsob mluvy se lišil.

Byl to Gosáinův nejmladší syn. Jmenoval se Pratáp. Práce ho vůbec nezajímala. Po dlouhém úsilí se jeho rodiče vzdali naděje, že svou prací někdy nějak přispěje k povznesení světa. Lenoší mají tu výhodu, že se na ně sice příbuzní zlobí, ale zato cizí lidé si je často velice oblíbí, neboť tím, že nejsou připoutáni k žádné práci, stávají se veřejným majetkem. Město potřebuje pár obecních parků, vesnice zase musí mít pár obecních lenochů. Když se někdy stane, že se k práci nebo zábavě nedostává lidí, mohou zaskočit lenoší.

Největší vášní Pratáповou bylo chytat na udici ryby. Dá se při tom strávit mnoho hodin. Často ho bylo vidět odpoledne při tomto zaměstnání. Ať už dělal cokoli, vždy měl rád vedle sebe nějakého společníka. Při rybolovu je nejlepší společník, který nemluví – a tak Pratáp plně ocenil Subhu. Všichni jí říkali Subha, jen Pratáp na ni volal důvěrně Su.

Sedávala pod tentulovým stromem a Pratáp s udicí v ruce dřepěl opodál a díval se na vodu. Pokaždé přitom sežvýkal jeden betel, který mu Subha sama připravila. Když tak dlouho seděla a dívala se, zachtělo se jí nějak Pratáповi pomáhat, být mu užitečná, dát mu najevo, že ani on není tak zbytečným člověkem. Ale nemohla nic dělat. A tu v duchu prosila boha o nadpřirozenou moc – toužila způsobit silou zaklínadla takový zázrak, že by Pratáp užasl a řekl: „Vida, já jsem neměl tušení, že má naše Subha takovou moc!“

Představte si, kdyby byla například vodní vílu. Tiše by se vynořila z vody a položila na ghát klenot z hadí hlavy. Pratáp by nechal toho svého nanicovatého rybolovu, vzal by klenot a skočil by do řeky; a až by přišel do podzemní říše, koho by tam spatřil na zlatém lehátku ve stříbrném paláci? Vždyť je to ta Báníkantho-

Puberta

Nimrám se v sobě
 jak v rybě plné kostí
 Pukám zlostí
 když se mě ptají
 Co ti je?
 NIC!
 Když noc mi oči sněhem přikryje
 Dusí mě slzy pod polštářem
 Jsem zmijí žábou pavoukem a lhářem
 To mi je

O kom je řeč?

Říká babička vnučce:
 ty máš problémy

Říká vnučka babičce:
 s tvou dcerou jich mám mraky

Říká babička vnučce:
 s ní?
 to je typické
 já je měla taky

Tulikráska

Směju se
 pláču
 nadávám
 skáču
 proklínám
 prosím
 jsem poupě
 zlosyn
 zlodcera
 láska
 otcova vráska
 co z tebe bude?

Nevím

Jsem pyšná a sprostá
 Jsem tichá a prostá
 Jsem tulipán
 Jsem sedmikráska
 Jsem TULIKRÁSKA
 (Tulikráska)

- ✓ Vysvětlete název básně *Puberta*.
- ✓ O čem je řeč v básni *O kom je řeč?*
- ✓ Jak charakterizuje samu sebe Tulikráska?
- ✓ Sbírka *Tulikráska* vznikla v 80. letech minulého století. Odrážejí básně pocity a problémy dospívajících i v dnešní době?

PŘÍSLOVÍ

Příslloví jsou lidovou tradicí udržovaná mravní ponaučení, která mají ustálenou podobu. Obsah je vyjádřen většinou obraznou formou.

Trpělivost přináší růže.

Pes, který štěká, nekouše.

S jídlem roste chuť.

Žádná kaše se nejí tak horká, jak se uvaří.

Nouze naučila Dalibora housti.

Kdo chce s vlky žít, musí s nimi výt.

Mezi slepými jednooký králem.

Kdo seje vítr, sklízí bouři.

Podej čertu prst a chytí celou ruku.

Když se kácí les, létají třísky.

Není růže bez trní.

Nechval dne před večerem.

Kuj železo, dokud je žhavé.

Není kouře bez ohně.

Zvyk je železná košile.

Sobě ježek kadeřav.

- ✓ Vysvětlete význam jednotlivých přísloví. V jaké situaci byste je mohli použít?
- ✓ Znáte jiná přísloví, která vyjadřují totéž co uvedená přísloví?
- ✓ Která přísloví užíváte vy?

UMĚNÍ AFORISMU

Aforismus je stručná vtípná přípoověď, často založená na protikladu.

„Vím, že nic nevím.“ *Sokrates*

„Mlč, nebo řekni něco, co je moudřejší než mlčení.“ *Pythagoras*

„Představte si to ticho, kdyby lidé říkali jen to, co vědí.“ *Karel Čapek*